

Πάντειο Πανεπιστήμιο Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών

Τμήμα Κοινωνιολογίας

Ακαδημαϊκό έτος 2022-2023

Π.Μ.Σ. "ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑ"

Μάθημα: «Πόλη, εγκληματικότητα, αίσθημα ανασφάλειας και τιμωρητικότητα»

Διδάσκουσα: Καθηγήτρια Χριστίνα Ζαραφωνίτου

Το μεταπτυχιακό μάθημα διεξήχθη το διάστημα από τις 6-3-2023 έως και τις 6-6-2023. Συνολικά ολοκληρώθηκαν δεκατρία (13) μαθήματα, τρίωρης διάρκειας έκαστο. Συμπληρωματικά, οι μεταπτυχιακοί φοιτητές είχαν την ευκαιρία να συμμετέχουν ενεργά στο Σεμινάριο του Εργαστηρίου Ασθεακής Εγκληματολογίας «Έγκλημα και Κινηματογράφος», με τίτλο «Έγκλημα και Κοινωνική Αντίδραση: Θεατές και αθέατες όψεις» καθώς και στις λοιπές επιστημονικές δράσεις εγκληματολογικού ενδιαφέροντος που διοργανώθηκαν από τη διδάσκουσα. Συγκεκριμένα, οι μεταπτυχιακοί φοιτητές συμμετείχαν:

- Στην infoday του Ευρωπαϊκού Έργου NESTOR (Ένα εθνικό δίκτυο σχολών γονέων σε καταστήματα κράτησης με σκοπό την ενίσχυση του πατρικού ρόλου γονέων - κρατουμένων), που διοργάνωσε το Κέντρο Μελετών Ασφάλειας (ΚΕΜΕΑ), Παρασκευή 17 Μαρτίου, 11:00. Στην Ημερίδα πραγματοποίησε εισήγηση η διδάσκουσα Καθηγήτρια Χ.Ζαραφωνίτου με θέμα «Η σημασία των προγραμμάτων επανένταξης στο σωφρονιστικό σύστημα».

- Σε εκπαιδευτική επίσκεψη στις Αγροτικές Φυλακές Τίρυνθας, στις 25/04/23, όπου οι φοιτητές ενημερώθηκαν αναλυτικά για όλα τα σχετικά με το θεσμό και τη λειτουργία τους, ενώ επικοινωνήσα τόσο με το προσωπικό όσο και τους κρατουμένους κατά την επίσκεψη σε όλους τους χώρους της φυλακής.

- Στο διαδικτυακό σεμινάριο με θέμα: «Εγκληματολογία και Τοξικολογία», που διοργανώθηκε, από το ATP - Aristotle Team of Pharmacy, που αποτελεί την ομάδα προπτυχιακών φοιτητών του Τμήματος Φαρμακευτικής Α.Π.Θ, την Παρασκευή 21 Απριλίου και ώρα 17:30. Στο σεμινάριο πραγματοποίησε ομιλία η διδάσκουσα Καθηγήτρια Χ.Ζαραφωνίτου με θέμα «Ιστορία και Αντικείμενα της Εγκληματολογίας».

- Στην Ημερίδα με τίτλο «Η Ελλάδα μετά την οικονομική και υγειονομική κρίση: Παθογένειες και προοπτικές», που διοργανώθηκε από την Πνευματική Εστία

Μοσχάτου, την Τετάρτη 26 Απριλίου 2023, 18:30. Στην Ημερίδα πραγματοποίησε εισήγηση η διδάσκουσα Καθηγήτρια Χ.Ζαραφωνίτου.

- Στις εκπαιδευτικές επισκέψεις, που διοργάνωσε η Διευθύντρια του ΠΜΣ «Εγκληματολογία» στο πλαίσιο της εκπαιδευτικής επίσκεψης διδασκόντων και φοιτητών του Τμήματος Εγκληματολογίας του Coker University, South Carolina, USA. Ειδικότερα, στις 12 Μαΐου 2023, οι φοιτητές συμμετείχαν στην επίσκεψη στο Σωφρονιστικό Κατάστημα Κορυδαλλού, όπου πραγματοποιήθηκε παρουσίαση της λειτουργίας και των δραστηριοτήτων του καταστήματος, με έμφαση στην εκπαίδευση, την εργασία και τις δράσεις απεξάρτησης, καθώς και ξενάγηση στους χώρους του καταστήματος. Την ίδια ημέρα, οι φοιτητές συμμετείχαν επίσης σε επίσκεψη στη Γενική Γραμματεία Δημογραφικής και Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων (Γ.Γ.Δ.Ο.Π.Ι.Φ.), όπου διεξήχθη ενημέρωση αναφορικά με τη λειτουργία, τους σκοπούς και τις δράσεις των Συμβουλευτικών Κέντρων, τη γραμμή ψυχοκοινωνικής υποστήριξης 15900 και τους ξενώνες φιλοξενίας των Γυναικών θυμάτων βίας και των παιδιών τους. Στις 17 Μαΐου 2023 οι φοιτητές συμμετείχαν σε επίσκεψη στη Δημοτική Αστυνομία, όπου πραγματοποιήθηκε ενημέρωση σχετικά με το αντικείμενο των αρμοδιοτήτων της και ζητήματα που αφορούν μορφές καθημερινής εγκληματικότητας στο κέντρο της Αθήνας, ενώ προσφέρθηκαν αναμνηστικά δώρα στους φιλοξενούμενους από τον Διευθυντή της υπηρεσίας καθώς και τιμητικές πλακέτες στους συνοδούς καθηγητές αμφοτέρων των Τμημάτων. Ακολούθως πραγματοποιήθηκε επιτόπια παρατήρηση σε “hot spots” χρήσης ναρκωτικών με συνοδεία και ενημέρωση από εκπροσώπους της Δημοτικής Αστυνομίας. Με την ολοκλήρωση των επισκέψεων πραγματοποιήθηκε συζήτηση μεταξύ διδασκόντων και φοιτητών, και ενημέρωση από την ομάδα του Coker University για τους αντίστοιχους φορείς και υπηρεσίες στις ΗΠΑ.

- Στην γιορτή της Εταιρείας Προστασίας Ανηλίκων Πειραιά, που διοργανώθηκε την Παρασκευή 9 Ιουνίου 2023 όπου οι μεταπτυχιακοί φοιτητές πρόσφεραν δώρα στα φιλοξενούμενα παιδιά.

Κατά την έναρξη του μεταπτυχιακού της μαθήματος, η διδάσκουσα απέστειλε ηλεκτρονικά στους φοιτητές το διάγραμμα και τους στόχους του μαθήματος, τον προγραμματισμό και το σχετικό αναλυτικό πρόγραμμα της διδακτέας ύλης, ενώ διένειμε σε ηλεκτρονική μορφή πλήρη φάκελο του μαθήματος με επιστημονικό υλικό, αρθρογραφία/μελέτες της και αναλυτική βιβλιογραφία.

Σύμφωνα με το πρόγραμμα που ακολουθήθηκε, τέσσερα (4) μαθήματα αφιερώθηκαν από τη διδάσκουσα στην παρουσίαση και επιστημονική εμβάθυνση των

βασικών θεματικών του μαθήματος: α) την πόλη εγκληματικότητα, β) αίσθημα ανασφάλειας και γ) τιμωρητικότητα, υπό το πρίσμα θεωρητικών, μεθοδολογικών και εμπειρικών προσεγγίσεων. Επί των θεμάτων αυτών παρουσιάστηκαν δύο (2) εισηγήσεις από την υπ.δρα Έλλη Ανίτση για θέματα σύγχρονης περιβαλλοντικής εγκληματολογίας και τιμωρίας/τιμωρητικότητας, ενώ τα λοιπά μαθήματα αφιερώθηκαν στις παρουσιάσεις εργασιών των μεταπτυχιακών φοιτητών και το τελευταίο μάθημα στα συμπεράσματα του μαθήματος και ένα προφορικό τέστ.

Κάθε φοιτητής ανέλαβε μια πρώτη παρουσίαση της εργασίας που είχε επιλέξει από τα προταθέντα θέματα, την οποία παρέδωσε σε τελική μορφή μετά το πέρας των μαθημάτων, κατά την εξεταστική περίοδο, και αποτελεί απαλλακτική εργασία. Οι θεματικές καθώς και οι οδηγίες εκπόνησης των απαλλακτικών εργασιών που δόθηκαν στους φοιτητές ήταν:

ΕΝΟΤΗΤΕΣ

A. Πόλη και εγκληματικότητα

1. Η συνεισφορά της περιβαλλοντικής εγκληματολογίας στην πρόληψη του εγκλήματος
2. Μεθοδολογία ερευνών Shaw & McKay στο Σικάγο: Επιστημονική συνεισφορά και ασκηθείσα κριτική
3. Τεχνικές χαρτογράφησης του εγκλήματος: Ιστορική εξέλιξη είδη και εφαρμογές (παραδείγματα)
4. Εξέλιξη της εγκληματικότητας στην Ελλάδα την τελευταία δεκαετία: ποσοτικά και ποιοτικά χαρακτηριστικά.

B. Ανασφάλεια/Φόβος του εγκλήματος

5. Ευαλωτότητα και φόβος του εγκλήματος-Ψυχοκοινωνική προσέγγιση
6. Εμπιστοσύνη στους θεσμούς και φόβος του εγκλήματος: ερευνητικές διαπιστώσεις
7. (Αν)ασφάλεια και μηδενική ανοχή
8. Τα μέσα μαζικής ενημέρωσης και ο «ηθικός πανικός» που δημιουργείται σε σχέση με τις συμμορίες ανηλίκων
9. Φόβος του εγκλήματος, ρατσισμός και εγκλήματα μίσους: Μια σχέση αλληλοτροφοδότησης;
10. Μορφές κοινωνικής και περιβαλλοντικής υποβάθμισης και φόβος του εγκλήματος
11. Εμπιστοσύνη στο ΣΑΠΔ και φόβος του εγκλήματος

12. “Ηθικοί πανικοί” και Κυβερνησιμότητα στο πεδίο της αντεγκληματικής πολιτικής

Γ. Τιμωρητικότητα

13. Από το νόμο του αντιπεπονητότος στους σύγχρονους αυτόκλητους τιμωρούς: θεωρητική προσέγγιση και ενδεικτικές περιπτώσεις.

14. Η εξέλιξη της ποινικής νομοθεσίας κατά και μετά την πανδημία: από την υποκειμενική στην αντικειμενική τιμωρητικότητα;

15. Υποστήριξη θυμάτων και στάσεις των εκπροσώπων των φορέων απέναντι στις ποινές.

ΟΔΗΓΙΕΣ

1. Οι εργασίες παραδίδονται εντός της εξεταστικής του Ιουνίου ή κατά την επαναληπτική εξεταστική του Σεπτεμβρίου
2. Η έκταση των εργασιών προσδιορίζεται περί τις 20 σελίδες.
3. Γραμματοσειρά calimbri, 12', διάστημα 1,5.
4. Οι παραπομπές πρέπει να γίνονται με ένα από τα αποδεκτά συστήματα.
5. Η βιβλιογραφία παρατίθεται κατ' αλφαβητική σειρά στο τέλος της εργασίας, βάσει της δόκιμης μορφής που περιλαμβάνουν οι σχετικές οδηγίες: [Οδηγίες εκπόνησης Προπτυχιακών εργασιών \(panteion.gr\)](#)
6. Η εργασία παραδίδεται και έντυπα και ηλεκτρονικά.

Οι φοιτητές έλαβαν την απαραίτητη υποστήριξη στο πλαίσιο του μαθήματος για την προετοιμασία της απαλλακτικής τους εργασίας, βάσει ατομικών συναντήσεων με τη διδάσκουσα, ενώ βιβλιογραφικά υποστηρίχθηκαν και από την υπ.δρα Έ.Ανίτση.